

T.C.
İZMİR
4. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/232
KARAR NO : 2021/2380

DAVACI : HİLAL [REDACTED]
VEKİLİ : AV. NİHAT KAYA
[REDACTED]

DAVALI : DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
VEKİLİ : AV. BETÜL [REDACTED]
Cumhuriyet Bulvarı No:144 Alsancak Konak/İZMİR

DAVANIN ÖZETİ : Dokuz Eylül Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesinde hemşire olarak görev yapan davacı tarafından, Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğünün hakkında tesis ettiği "kınama" disiplin cezası işlemine karşı yapılan itiraz başvurusunun reddine dair Dokuz Eylül Üniversitesi Disiplin Kurulunun 10/12/2020 tarih ve 84 sayılı toplantısında alınan 5 no'lu kararının; mensubu olduğu Demokratik Sağlık Sosyal Hizmet Çalışanları Sendikası tarafından, ek ödemelerden yapılan kesintiler nedeniyle uğranılan haksızlıklardan dolayı duyulan rahatsızlığın yetkililere iletildiği, yapılan görüşmeler netice vermeyince haksızlığı engellemek amacıyla sendikal faaliyet kararı alındığı, kendisinin de sağlık personeli olduğu, Kovid-19 tedbirlerine aykırı şekilde hareket etmesinin söz konusu olmadığı, hiçbir şekilde kamu görevinin aksatılmadığı gibi kamu zararına da yol açılmadığı ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Usul yönünden; davanın süresi içerisinde açılmadığı, esas yönünden ise; 17.06.2020 günü Uygulama ve Araştırma Hastanesi Başhekimlik binası iç kısmında aralarında davacının da bulunduğu izinsiz bir şekilde toplanan grubun basın açıklaması yaparak sloganlar atmaları, öğle tatili sonrasında da koridorlarda devam eden ve mesai saatleri içerisine taşan yürüyüş ve gösteriler gerçekleştirmeleri, gecikmeli işbaşı yapmaları durumunun tutanak altına alınması üzerine olay ve sorumlular hakkında soruşturma emri verildiği, davacının mesai saatlerinde görev yerinde bulunmayarak işini aksattığı, Kovid-19 tedbirlerine riayet etmediği ve hastane içinde taşkınlık yaparak kat edilen koridorlar ve Başhekimlik önünde atılan sloganlar nedeniyle yönetimi yıpratıcı ve kurumu küçük düşürücü davranışlarda bulunduğu bahisle hakkında kınama cezası verildiği, işlemin mevzuata uygun olduğu belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren İzmir 4. İdare Mahkemesince, dava dosyası incelenerek işin gereği görüldü:

Davalı idarenin usule ilişkin itirazı yerinde görülmeyle işin esasına geçildi.

Dava, Dokuz Eylül Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesinde hemşire olarak görev yapan davacı tarafından, Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğünün hakkında tesis ettiği "kınama" disiplin cezası işlemine karşı yapılan itiraz başvurusunun reddine dair Dokuz Eylül Üniversitesi Disiplin Kurulunun 10/12/2020 tarih ve 84 sayılı toplantısında alınan 5 no'lu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

T.C.
İZMİR
4. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/2

KARAR NO : 2021/

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 22. maddesinde, "Devlet memurları, Anayasada ve özel kanununda belirtilen hükümler uyarınca sendikalar ve üst kuruluşlar kurabilir ve bunlara üye olabilirler." hükmüne yer verilmiş, 125. maddesinin B-1 bendinde, "Kurumların huzur, sükun ve çalışma düzenini bozmak" kınama cezasını gerektiren fiil ve haller arasında sayılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 51. maddesinde; "Çalışanlar ve işverenler, üyelerinin çalışma ilişkilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten serbestçe çekilme haklarına sahiptir. Hiç kimse bir sendikaya üye olmaya ya da üyelikten ayrılmaya zorlanamaz.", 90. maddesinin son fıkrasında, "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır." hükümlerine yer verilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin dernek kurma ve toplantı özgürlüğünün düzenlendiği 11. maddesinde; herkesin asayiş bozmayan toplantılar yapmak, dernek kurmak, ayrıca çıkarlarını korumak için başkalarıyla birlikte sendikalar kurmak ve sendikalara katılmak haklarına sahip olduğu, bu hakların kullanılmasının, demokratik toplumda zorunlu tedbirler niteliğinde olarak, ulusal güvenliğin, kamu emniyetinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amaçlarıyla ve ancak yasayla sınırlandırılabilceği, bu maddenin, bu hakların kullanılmasında silahlı kuvvetler, kolluk mensupları veya devletin idare mekanizmasında görevli olanlar hakkında meşru sınırlamalar konmasına engel olmadığı kuralına yer verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, üyesi olduğu sendikanın çağrısına uyarak görevine gitmeyen ve mazeretsiz olarak göreve gelmediğinden bahisle uyarma cezası ile cezalandırılan iki başvuru hakkında verdiği, 18.09.2014 tarihli, 2013/8463 başvuru numaralı ve 06.01.2015 tarihli, 2013/8517 başvuru numaralı kararlarında; demokrasilerde vatandaşların biraraya gelerek ortak amaçları izleyebileceği örgütlerin varlığının sağlıklı bir toplumun önemli bir bileşeni olduğu, demokrasilerde böyle bir örgütün Devlet tarafından saygı gösterilmesi ve korunması gereken temel haklara sahip olduğu, istihdam alanında kendi üyelerinin menfaatlerinin korunmasını amaçlayan örgütler olan sendikaların, bireylerin kendi menfaatlerini korumak için kolektif oluşumlar meydana getirerek biraraya gelebilme özgürlüğü olan örgütlenme özgürlüğünün önemli bir parçası olduğu, **örgütlenme özgürlüğünün, bireylere topluluk halinde siyasal, kültürel, sosyal ve ekonomik amaçlarını geliştirme imkanı sağladığı**, sendika hakkını kullanan bireylerin, çoğulculuk, hoşgörü ve açık fikirlilik gibi demokratik toplumun temel ilkelerinin korunmasından yararlanacağı, **şiddete teşvik etme veya demokratik ilkelerin reddi söz konusu olmadığı** sürece sendika hakkı çerçevesinde dile getirilen bazı görüşler veya bunların dile getirilme biçimi yetkili makamların gözünde kabul edilmez olsa dahi, ifade, örgütlenme ve sendikal özgürlükleri ortadan kaldırmaya yönelik tedbirlerin demokrasiye hizmet edemeyeceği ve hatta tehlikeye düşüreceği belirtilmiş ve başvuruya konu disiplin cezası değerlendirmesinde, **dava konusu eylem gününün, tüm ülkede önceden bildirildiği, söz konusu eylemin yapılmasına yetkili merciler tarafından itiraz edildiği de ileri sürülmediğinden**

T.C.
İZMİR
4. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : [REDACTED]

başvurucunun bu eyleme katılarak sendikal hakkını kullandığına karar verilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 15/09/2009 tarihli *Kaya ve Seyhan-Türkiye* kararında (Başvuru No: 30946/04); sendika üyesi kamu görevlilerinin, alınan karar uyarınca düzenlenen bir günlük ulusal eyleme katılmaları nedeniyle göreve gelmedikleri için disiplin cezası verilmesinin, sendika üyelerinin çıkarlarını korumak için meşru grev ya da eylem günlerine katılmaktan vazgeçirecek bir nitelik taşıdığı, öğretmenlere verilen disiplin cezasının "*acil bir sosyal ihtiyaca*" tekâbül etmediği ve bu nedenle "*demokratik bir toplumda gerekli*" olmadığı sonucuna varmış, başvuranların gösteri yapma özgürlüğünü etkili bir şekilde kullanma haklarının orantısız olarak çiğnendiği gerekçesiyle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 11. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesi, Ahmet Parmaksız [GK] (B. No: 2017/29263, 22/5/2019) kararında sendika hakkının koruma alanına ilişkin önemli değerlendirmelerde bulunmuştur. Buna göre anılan kararda sendika hakkının kapsamının belirlenmesinde ilgili Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihadı ve Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) konuya ilişkin karar ve ilkeleri de dikkate alınarak sınırlı sayıda olmamak üzere bazı ölçütler geliştirilmiştir. Bu ölçütler; eylemin mesleki çıkarları koruma amacı güdüp gütmeyeceği, sendikaların çekirdek faaliyet alanı içinde olup olmadığı, üyelerinin çıkarlarını koruma amacı olmaksızın salt bir siyasi amaç içerip içermediği ve buna bağlı olarak devlete tanınan takdir marjının genişliği şeklinde belirlenmiştir (Ahmet Parmaksız, § 55).

Anayasa Mahkemesi, sendikaların çekirdek faaliyet alanının sendika üyelerinin çalışma hayatına ilişkin mesleki, ekonomik ve sosyal çıkarlarını korumak amacıyla gerçekleştirilen eylemleri kapsadığını, uluslararası hukukta da sendika üyelerinin ekonomik ve sosyal menfaatlerini koruma amacının her zaman öne çıkan asli amaçlar arasında olduğunu belirtmiştir. Kamu **sendikaları**söz konusu olduğunda ise ilgili Kanun'da öngörülen; çalışma koşulları, yükümlülükleri, iş güvenlikleri ile sağlık koşullarının geliştirilmesi konularında görüş bildirmek, işverenlerle bu konularda ortak çalışmalar yürütmek, üyelerin mesleki yeterliliklerinin artırılması ve sorunlarının çözülmesi ile sendikal faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik kurs, seminer ve sosyal amaçlı toplantılar düzenlemek, üyelerin ortak ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini ilgilendiren konularda yetkili makamlara sunmak üzere çalışmalar yapmak ve üyelerine hukuki destek vermek gibi faaliyetlerin sendikal faaliyetlerin çekirdek alanında kalan faaliyetler arasında sayılabileceği ifade edilmiştir (Ahmet Parmaksız, §§ 61, 62).

Öte yandan Anayasa Mahkemesi, siyasi otorite karşısında kamu politikalarının oluşmasında etkili birer baskı grubu olan sendikaların çekirdek faaliyet alanı dışında özellikle demokrasinin yerleşmesi ve gelişmesi amacıyla yürüttükleri ikincil nitelikte kabul edilebilecek faaliyetleri de olduğunu belirtmiştir. Sendikaların bu kapsamdaki çalışmalarının üyelerinin çıkarları ile birlikte toplumun çıkarlarına da yönelik olup salt sendikal faaliyet niteliğinde görülemeyeceğini ifade eden Anayasa Mahkemesi, bu çalışma ya da eylemlerin bireylerin üye oldukları örgütün çağrısına uyarak toplu şekilde ve siyasi otorite karşısında baskı grubunun birer katılımcısı olarak yaptıkları faaliyet niteliğinde bulunduğu, dolayısıyla sendikaların çekirdek faaliyet alanında kalmayan bu eylemlerin sendika hakkı korumasında olduğundan bahsedilemeyeceği sonucuna ulaşmıştır (Ahmet Parmaksız, § 62).

O hâlde bir eylemin sendika hakkının sağladığı korumadan yararlandığının iddia edilebilmesi için eylemin gerçekleştirilmesi konusunda sendika kararı bulunduğu ileri sürülmesi yeterli değildir. Bunun yanında gerçekleştirilen eylemin sendikaların çekirdek

T.C.
İZMİR
4. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : [REDACTED]

faaliyet alanı kapsamında kaldığının da somut bilgi ve belgelerle ortaya konması gerekir.

Yine Anayasa Mahkemesine göre, toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı, demokratik toplumun en temel değerleri arasında yer almakta olup bireylerin ortak fikirlerini birlikte savunmak ve başkalarına duyurmak için bir araya gelebilme imkânını korumayı amaçlamaktadır. Kolektif bir şekilde kullanılan ve düşüncelerini ifade etmek isteyen kişilere şiddeti dışlayan yöntemlerle düşüncelerini açıklama imkânı veren bu hak çoğulcu demokrasilerin gelişmesinde zorunlu olan farklı düşüncelerin ortaya çıkması, korunması ve yayılmasını güvence altına almaktadır [REDACTED]

İfade özgürlüğünde olduğu gibi toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı da sadece toplumun geneli tarafından savunulan ve kabul gören görüş ve fikirleri korumakla yetinmez. Bunun haricinde toplumun genelini rahatsız edebilecek, endişelendirecek hatta şoke edecek veya onların belirli düzeyde tepkilerini çekebilecek bazı fikirleri savunma amacıyla da toplantı ve gösteri yürüyüşü [REDACTED]

Keyfi uygulamalardan ve usulsüz sınırlandırmalardan kaçınılması için barışçıl bir toplantıya tedbir almak, alınan tedbirlere aykırı davrananlara ceza vermek ya da başka şekillerde gerçekleştirilen müdahalelerin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olduğunun ilgili ve yeterli gerekçe ile ortaya konulması, kamu düzeni ve başkalarının haklarının korunması ya da diğer meşru amaçlar ile toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının kullanılması arasında adil bir denge kurulması gerekmektedir [REDACTED]

Anayasa Mahkemesi, kamu görevlisi olmanın sağladığı birtakım ayrıcalıklar ve avantajların yanında bazı külfet ve sorumluluklara katlanmayı ve diğer kişilerin tabi olmadığı sınırlamalara tabi olmayı da gerektirdiğini belirtmiştir. Kişinin kamu görevine kendi isteği ile girmekle bu statünün gerektirdiği ayrıcalıklardan yararlanmayı ve külfetlere katlanmayı kabul etmiş sayıldığını, kamu hizmetinin kendine has özelliklerinin bu avantaj ve sınırlamaları zorunlu kıldığını ifade etmiştir (İhsan Asutay, B. No: 2012/606, 20/2/2014, § 38). Bu kapsamda kamu görevlileri, yükümlülükleri doğrultusunda kendileri hakkında disiplin cezasına hükmedilmesini gerektirecek davranışlardan kaçınma yükümlülüğü altındadır. Bu yükümlülük, özellikle ifade özgürlüğü ile toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının kullanımı yönünden kamu görevlilerini diğer vatandaşlardan daha kısıtlı bir konuma sokabilir. Diğer yandan bu kısıtlama kamu görevlilerini, temel haklarını kullanmalarını tamamen imkânsızlaştıracak şekilde aşırı bir yükümlülük altında da bırakmamalıdır. Bu noktada temel hakkın kullanımı ile kamu görevlisi statüsünden kaynaklanan gereklilikler arasında adil bir denge kurulmalıdır (Gülistan Atasoy ve diğerleri, B. No:2017/15845, 21/1/2021, §§ 67, 68).

Dava dosyasının incelenmesinden; üyesi bulunduğu Demokratik Sağlık Sosyal Hizmet Çalışanları Sendikasının, Dokuz Eylül Üniversitesi sağlık personelinin maaş ve ek ödenekleri sorunlarının dile getirilmesi için eylem kararı almasının ardından davacının da aralarında bulunduğu personelin 17.06.2020 günü Dokuz Eylül Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesi Başhekimlik binasının iç kısmında yürüyüş ve basın açıklaması

T.C.
İZMİR
4. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : [REDACTED]

eyleminde bulunduğu, akabinde güvenlik görevlilerince düzenlenen tutanak doğrultusunda davacı hakkında başlatılan soruşturma neticesinde mesai saatlerinde işbaşında olmamak ve Kovid-19 tedbirlerine riayet etmemek eylemlerinin sübuta erdiğinden bahisle Rektörlüğün 30.10.2020 tarih ve 4809 sayılı işlemiyle davacıya "kınama" disiplin cezası verildiği, davacının söz konusu disiplin cezasına yapmış olduğu itirazın Dokuz Eylül Üniversitesi Disiplin Kurulunun 10/12/2020 tarih ve 84 sayılı toplantısında alınan 5 no'lu karar ile reddedildiği, bunun üzerine de bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, davacının; sendikanın almış olduğu karar uyarınca sendikaların çekirdek faaliyet alanındaki taleplerle ilgili olarak 17.06.2020 günlü basın açıklaması, toplantı ve yürüyüş eylemi sebebiyle öğleden sonraki mesaisine tam uyamadığı, ayrıca bu süreçte Kovid-19 önlemlerinden mesafe kuralına kısmen riayet edilmediği sabit olmakla birlikte, davacının görevine geç gitmesi nedeniyle yaptığı kamu hizmetinin aksadığının ve eylem nedeniyle kamu düzeninin bozulduğunun somut biçimde ortaya konulamadığı, yine Kovid-19 önlemlerine uymaması nedeniyle kamu sağlığının bozulduğuna yönelik saptama da olmadığı, eylem nedeniyle davacının uyarılmasına karşın görevine dönmediğine dair bilgi de bulunmadığı dikkate alındığında, yukarıda yer verilen Anayasa Mahkemesi kararı uyarınca davacının eyleminin sendika hakkı kapsamında kaldığı, bu sınırı aşmadığı, disiplin cezası verilmesine konu "kurumun huzur, sükun ve çalışma düzenini bozmak" hükmüne girmediği sonucuna varıldığından anılan hüküm kapsamında değerlendirilerek kınama cezası verilmesine ilişkin tesis edilen dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemin **iptaline**, aşağıda dökümtü yapılan ve davacı tarafından karşılanan yargılama gideri ile kararın verildiği tarihte yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 2.550,00-TL vekâlet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, artan posta gideri avansının talep edilmesi halinde derhal, aksi halde kararın kesinleşmesinden sonra re'sen davacıya iadesine, kararın tebliğini izleyen günden itibaren **30 (otuz) gün** içerisinde **İzmir Bölge İdare Mahkemesi** nezdinde **istinaf** yolu açık olmak üzere, 29/12/2021 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

YARGILAMA GİDERLERİ :

Başvurma Harcı :	59,30 TL
Karar Harcı :	59,30 TL
Vekalet Harcı :	8,50 TL
Posta Gideri :	41,50 TL

TOPLAM : 168,60 TL

